

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 8. De objecto attributionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

opere artificioso, & à conceptibus formalibus, ex quibus adequatè confurgit sciendi instrumentum probauit supra. Constat etiam ex dicendis de præceptis negatiuis, seu de actibus dissensus, Logicam formaliter intendere hanc directionem intrinsecam instrumenti sciendi.

61

QUARTA CONCLUSIO: Præcepta negatiua Logica seu actus dissensus versantur circa positiuam indirectionem operationum intellectus, quam vitare intendunt. Ratio est facilis: sicuti actus, quo dicimus, *definitio debet constare genere, & differentia*, attingit operationem intellectus propter rectitudinem operationis, seu operationum intellectus quam in definitione reperiri intendit Logica: sic actus quo dicimus *sylogismus non debet constare quatuor terminis*, attingit operationes intellectus quibus fieret vitiosus sylogismus constans quatuor terminis propter irreductibilitatem, quæ in talibus actibus, & quia hanc intendit Logica vitare in intellectu operationibus, detestatur operationes, in quibus talis irreductibilitas reperitur: & sicuti præcipit fieri operationem, seu operationes, in qua vel in quibus reperitur rectitudo definitionis compositæ ex genere, & differentia, quia in his operationibus rectitudo reperitur, sic prohibet fieri operationes, in quibus reperitur irreductibilitas sylogismi vitiosi compositi ex quatuor terminis, quia in his operationibus hæc irreductibilitas, seu hoc vitium reperitur: ergo sicuti præcipiens rectitudinem definitionis respicit rectitudinem, quam præcipit in exacta definitione ut obiectum, ratione cuius formaliter actus iste pertinet ad Logicam; sic actus prohibens irreductibilitatem sylogismi vitiosi constantis quatuor terminis respicit irreductibilitatem, quam prohibet, ratione cuius formaliter actus iste pertinet ad Logicam: ergo sicuti rectitudo, quæ præcipitur, ex vi huius actus: definitio debet constare genere, & differentia, est ratio formalis propter quam actus ex vi cuius præcipitur, pertineat ad Logicam, irreductibilitas, quæ prohibetur, ex vi huius actus sylogismus non debet constare quatuor terminis, est ratio, propter quam actus, ex vi cuius hæc irreductibilitas prohibetur, pertineat ad Logicam.

62

QUINTA CONCLUSIO. Obiectum formale Logica non tantum est rectitudo operationum intellectus, sed etiam irreductibilitas operationum intellectus. Hæc conclusio ex duabus præcedentibus efficaciter probatur. Obiectum formale alicuius scientiæ, quod in præsentiarum inquirimus est illud ratione cuius actus dicuntur ad illam scientiam pertinere; sed præcepta positiua Logica, seu illius assensus pertinent ad Logicam propter rectitudinem, quam præcipiunt; & præcepta negatiua Logica, & illius dissensus pertinent ad Logicam propter irreductibilitatem, quam prohibent, ut probauit tertiâ, & quartâ Conclusionem: ergo rectitudo operationum intellectus est ratio, ut ad Logicam pertineat hic actus; & irreductibilitas erit ratio ut ad eandem scientiam pertineant alij actus: ergo Logica, quæ hos, & illos actus amplectitur rectitudinem, & irreductibilitatem ut obiectum formale adequatum, rectitudinem medijs actibus illam præcipientibus, & irreductibilitatem medijs actibus illam prohibentibus respiciet.

63

SEXTA CONCLUSIO. Etiam si irreductibilitas operationum intellectus sit obiectum formale, ex vi cuius aliqui actus pertinent ad Logicam, ut probauit Conclusione 4. & obiectum formale Logica non solum dicat rectitudinem operationum, sed etiam illarum irreductibilitatem, absolute dicitur obiectum formale Logica esse rectitudinem operationum, nullâ mentione habitâ de irreductibilitate. Statuit hanc conclusionem communis loquendi modus, iuxta quem dicitur rectitudinem operationum intellectus esse obiectum formale Logica, quod de irreductibilitate non dicitur. Deinde plures sunt rationes quæ illam suadent. Primò, quia actus illi, quibus prohibetur irreductibilitas pauciores sunt, & minus præcipui, quam actus, quibus rectitudo percipitur. Secundò, quia ipsis actibus, quibus prohibetur irreductibilitas, intendit Logica rectitudinem sylogismi, & ita possunt dici ordinari ad positiuam rectitudinem, eò enim tendit actus, qui dicit ne fiat sylogismus constans quatuor terminis, ut fiat sylogismus rectus constans tribus terminis, & ideo prohibetur irreductibilitas ut exerceatur rectitudo, quam præcipit alius actus; non autem ideo præcipitur rectitudo, ne exerceatur irreductibilitas: præcepta enim negatiua Logica non sistant in negatione irreductibilitatis, sed ordinantur ad rectitudinem positiuam: præcepta autem positiua in ipsa recti-

tudine sistant, quam per se intendunt, & secundario irreductibilitatem auerunt, ne deficiat actibus intellectus debita rectitudo. Tertiò; quia præceptum Logica prohibens sylogismum fieri ex quatuor terminis, quasi præcipit negationem quatuor terminorum in sylogismo pertinentem ad illius formalem directionem & rectitudinem, ac proinde quasi immediate præcipit rectitudinem. Non dixi absolute præcipere negationem pertinentem ad rectitudinem, sed quasi illam præcipere, quia strictè loquendo præceptum prohibens sylogismum ex quatuor terminis componi non præcipit negationem quarti termini in sylogismo qui tantum tribus constat, quia implicat hunc numero sylogismum ex tribus tantum terminis compositum ex quatuor componi, quia conceptus formales illius per se ipsos respiciunt hos terminos, & per se ipsos habent non respicere alios, sed tantum prohibet fieri loco huius sylogismum alium per se ipsum respicientem quatuor extrema, & ex quatuor terminis compositum quem tantum immediate prohibet, & ob hanc rationem dixi tendere in irreductibilitatem sylogismi vitiosi, si enim immediate tenderet in negationem formalem pertinentem formaliter ad rectitudinem sylogismi, immediate tenderet in sylogismi rectitudinem, & ita nullus daretur actus Logica, qui respiceret irreductibilitatem tanquam rationem formalem, ex vi cuius ad Logicam pertineret.

64

Contra conclusiones præcedentes suppositâ iam doctrinâ traditâ vix aliquid potest obici, quod solum non sit, hoc vnum superest argumentum quod expendo, & soluo. Obiectum materiale Logica dicit operationes intellectus: obiectum formale dicit earundem rectitudinem ab ipsis indistinctam: ergo Logica tantum agit de ipsis operationibus formalibus secundum se sumptis, & quatenus sunt expressiones talium obiectorum: sed Animasticus agit de eisdem operationibus secundum se sumptis, & quatenus sunt expressiones suorum obiectorum: ergo Logica, & Animasticus agunt de eodem formali obiecto. Respondeo Animasticum agere de operationibus intellectus quatenus sunt expressiones suorum obiectorum inferendo esse spirituales, consistere in qualitate vel in actione, fieri medijs speciebus, vel produci immediate à phantasmate; quodam esse abstractius, & intuitius alias; Logicum verò nihil ex his inferre, sed hanc cognitionem denominare hoc obiectum subiectum, & illud prædicatum; hoc diuisum, & illud membrum diuidens; hoc superius, & illud inferius; hoc antecedens, & illud consequens & alia huiusmodi, de quibus non curat Animasticus, ac proinde longè diuerso modo operationes istæ pertinent ad Animasticum, & ad Logicum, & sub diuersâ ratione formali terminant actus utriusque scientiæ.

S. VIII.

De obiecto attributionis.

DE obiecto attributionis Logica inter nostros recentiores longa est dissertatio, quam magna ex parte de nomine esse censo, quod faterur Arriaga disput. 2. sect. 5. subsect. 1. num. 45. multi enim sibi fingunt definitionem obiecti attributionis, ut iuxta illam faciliè defendant obiectum attributionis illud esse, quod ipsis tale placuit appellari. Lege Hurtadum, si vis disput. 1. sect. 8. & Arriagam supra, apud quos diffusè difficultatem tractatam inuenies; ego enim breuissimè ab illa me expediam.

65

Pater Suarez disput. 1. Metaphys. sect. 4. à num. 26. P. Fonseca 2. Metaphys. cap. 3. quæst. 1. section. 5. PP. Conimbr. quæst. 5. artic. 3. P. Rubius quæst. 6. à num. 21. sentiunt obiectum Logica esse modum sciendi in communi amplectentem definitionem, diuisionem, & argumentationem.

66

Sotus cum alijs Thomistis, quibus consentiunt Conimbricenses quæst. 5. proemial. art. 3. & apud hos Scotus & Albertus docent obiectum adequatum attributionis Logica esse argumentationem in communi.

67

Hurtad. & Arriag. & alij plures recentiores affirmant obiectum attributionis esse demonstrationem, ad quam reliqua ordinantur, quæ in Logica docentur.

68

PRIMA CONCLUSIO. Modus sciendi in communi non potest esse obiectum attributionis Logica; quod sic probatur. Per modum sciendi in communi vel intelligitur ratio aliqua abstracta ex parte obiecti ab omnibus sciendi instrumentis,

69

et, vel intelliguntur omnia sciendi instrumenta confusè cognita; in nullo autem sensu posse modum sciendi in communi esse obiectum attributionis Logicae sic probò. Ratio abstracta ex parte obiecti ab omnibus sciendi instrumentis non potest fieri ab intellectu, qui nunquam potest efficere rationes communes, sed peculiare, videlicet hanc definitionem, hanc diuisionem, seu hunc syllogismum: ergo Logica non docet quomodo sciendi instrumentis abstracta ab omnibus sciendi instrumentis non respicit tanquam obiectum attributionis aut attributi hanc rationem communem: ergo hæc ratio communis abstracta non est obiectum attributionis Dialectice. In posteriori sensu modum sciendi in communi, hoc est, omnia sciendi instrumenta non esse obiectum attributionis sic probò. Obiectum attributionis est illud ad quod reliqua omnia obiecta illius scientiæ ordinantur, & quod non ordinatur ad aliud: sed definitio, & diuisio ordinantur ad propositionem tanquam partes illius, propositio ad syllogismum: ergo non possunt esse obiecta attributionis, quod non debet ordinari ad aliud. Minorem probò: definitio est pars propositionis, & propositio est pars syllogismi. Sed partes ordinantur ad totum: ergo definitio ordinatur ad propositionem, & propositio ordinatur ad syllogismum. Mitto alias rationes, quibus Hurtadus, & Arriaga hanc conclusionem impugnant, quibus abstinco quia mihi efficares non sunt.

70 SECUNDA CONCLUSIO. Demonstratio non est obiectum attributionis: quod sic probò: Syllogismus probabilis non ordinatur ad demonstrationem: sed Logica agit de syllogismo probabili: ergo non omnia, de quibus agit Logica ordinantur ad demonstrationem: ergo demonstratio non est obiectum attributionis. Syllogismus probabilem non ordinari ad demonstrationem probò, ex eo quod non sit pars illius, neque præsupponatur ad illam, neque aliquo modo ad demonstrationem pertineat. Rursus syllogismus vniuoce diuiditur in demonstratiuum & probabilem, tanquam in species essent aliter oppositas. Sed vna species non ordinatur ad aliam: ergo syllogismus probabilis non ordinatur ad demonstrationem. Dices syllogismus probabilem non ordinari ad demonstrationem, cognitionem tamen syllogismi probabilis ordinari ad demonstrationem, cognitio enim vnius contrarij conducit ad cognitionem alterius, & ob hæc rationem dicitur contrariorum eandem esse disciplinam, seu contraria ad eandem scientiam spectare. Contrarij eandem rationem posset dici cognitionem demonstrationis ordinari ad syllogismum probabilem, quia sicuti opponitur contrarij syllogismus probabilis cum demonstratione, ita demonstratio opponitur cum syllogismo probabili: ergo ex hoc capite non potiori iure dicitur demonstratio, quam syllogismus attributionis obiectum. Dices demonstrationem esse principalem speciem, & ideo cognitionem syllogismi ordinari ad demonstrationem, & cognitionem demonstrationis non ordinari ad cognitionem syllogismi. Contra: etiam si demonstratio sit perfectior syllogismo, æque conducunt cognitio syllogismi ad demonstrationem faciendam, & cognitio demonstrationis ad eliciendum syllogismum: ergo non magis ordinatur cognitio syllogismi probabilis ad demonstrationem, quam cognitio demonstrationis ad syllogismum. Deinde in speciebus quæ vniuoce participant rationem generis, cognitio speciei imperfectioris non ordinatur specialiter ad speciem perfectiorem cognoscendam, nullus enim dicit cognitionem equi specialiter ordinari ad cognoscendum hominem, neque cognitionem canis ordinari ad cognoscendum leonem: ergo ex eo quod demonstratio sit perfectior syllogismo probabili, non inferitur cognitionem syllogismi probabilis ordinari ad demonstrationem.

71 Alter probò cognitionem syllogismi probabilis non conducere ad demonstrationem. Cognitio syllogismi probabilis non potest conducere ad dispositionem terminorum demonstrationis, neque ad modum inferendi consequens ex præmissis, quia hic modus inferendi, & illa terminorum dispositio eadem est in syllogismo probabili & in demonstratiuo, & præmissis suppositis eadem necessitate inferitur consequens in syllogismo probabili, & in demonstratiuo, qui tantum materialiter differunt ex eo quod syllogismus probabilis componitur ex præmissis tantum probabilibus, & syllogismus demonstratiuus, ex præmissis euidentibus eadem ratione dispositis: ergo cognitio formæ syllogismi probabilis non deseruit ad cognitionem formæ syllogismi demonstratiui, cum prorsus sit eadem omnino. Sed cognitio materiæ neutiquam potest deseruire, & etiam si deseruieret, non diceretur deseruire cognitio syllogismi, quia materia syllogismi syllogismus non est: ergo cognitio syllogismi probabilis non ordinatur ad cognitionem demonstrationis.

72 Quod si demonstratio, & syllogismus probabilis contrarij opponantur & ad eandem scientiam pertineant, non ideo inferitur syllogismus probabilem, neque illius notitiam ordinari ad demonstrationem; ex hoc enim capite non est maior ratio ut ordinetur syllogismus, probabilis, aut illius notitia ad demonstrationem, quam ut ordinetur demonstratio, aut illius notitia ad syllogismum probabilem, sæpe enim de utroque contrarij æque primò agit scientia, et patet in qualitate respectu primarum qualitatum. Tunc autem dici solet scientia secundarij agere de aliquo contrarij, quando hoc non est simpliciter tale, neque illius notitia per se est utilis, nisi quatenus conducit ad aliud cognoscendum, sicuti Metaphysica, quæ agit de omni ente agit de ente rationis, quia opponitur cum ente reali, & primarij, quia non est simpliciter ens; & quia illius notitia tantum est utilis, quatenus conducit ad ens reale cognoscendum, & ita nulla scientia per se primarij agit de ente rationis.

73 TERTIA CONCLUSIO. Obiectum attributionis Logicae est syllogismus perfectus complexus probabilem, & demonstratiuum, abstractus tantum ex parte modi, & ex parte obiecti includens syllogismos omnes peculiare demonstratiuos & probabiles, quos docet Logica facere, & non rationem aliquam illis communem. Conclusio hæc ex præcedenti facillè deducitur, illius rationem breuiter attingo, cuius doctrinam fusiis tradidi. Omnia quæ tractantur in Logica ordinantur ad syllogismum perfectum, termini enim, definitio, & diuisio propositionem componunt, & hæc syllogismus: ergo omnia distincta à syllogismo, de quibus agit Logica, ordinantur ad syllogismum. Insuper syllogismus perfectus, qui complexus demonstratiuum, & probabilem non ordinatur ad aliud de quo agit Logica, neque vnus syllogismus perfectus ordinatur ad alium, ut probauimus conclusionem præcedenti: ergo syllogismus perfectus complexus demonstrationem, & syllogismum probabilem est obiectum attributionis Logicae.

74 Arguit Hurtadus: Sola demonstratio est vltimus finis Logicae: ergo hæc solum est obiectum attributionis. Probat antecedens ex parte intellectus, quia vnà demonstratione, quæ triplicem operationem includit, adæquatur & simpliciter perficitur, illud enim est finis vltimus alicuius, in quo adæquata illius perfectio continetur. Probat secundò ex parte obiecti: finis vltimus alicuius potentia est ille, per quem exhauritur, & percipitur totum obiectum: sed intellectus per demonstrationem tantum exhaurit, & percipit totum obiectum: ergo demonstratio tantum est vltimus finis Logicae. Vrget: potentia cognoscitiua naturaliter appetit suam operationem, & quod perfectior est operatio, eò vehementius illam appetit, ergo cum adipiscitur totam suam perfectionem in demonstratione contentam, in illa tantum in vltimo fine requiescet, & nihil amplius appetet. Totam perfectionem intellectus in demonstratione contineri sic probat: per demonstrationem cognoscuntur essentia obiecti, illius principia, proprietates, atque passionem perfectissimo modo, quo possunt cognosci: ergo nihil superest cognoscendum: ergo in demonstratione inuenit intellectus totam suam perfectionem. Respondeo demonstrationem non esse vltimum finem intellectus, neque in illa contineri omnem perfectionem intellectus, sed hunc referri tanquam in vltimum in demonstrationem, & syllogismum probabilem, quia per vtrumque vltimò perficitur, vterque enim syllogismus est perfectio intellectus, & neuter ordinatur ad aliam operationem perfectiorem ipso. Deinde assero habitam demonstrationem intellectum quiescere, hoc est, non procedere ex demonstratione ad aliam perfectiorem operationem, quæ ratione etiam quiescit habito syllogismo probabili, ex quo infero ego vtrumque syllogismum esse finem vltimum Logicae, non tamè ita quiescere ut demonstratione habita intellectus non appetat syllogismum probabilem, quia intellectus non tantum appetit cognoscere omnia obiecta perfectissimo modo, quo potest illa cognoscere, sed cognoscere omnia obiecta

omnibus modis quibus perfectè cognosci possunt, & cum obiecta sint cognoscibilia per syllogismum probabilem, & per demonstrationem, sit appetere illa utroque modo cognoscere, est vehementius appetat modum perfectionem cognoscendi, videlicet demonstrationem, quod non impedit ipsum appetere minus vehementer syllogismum probabilem propter se ipsum tanquam finem vicinum inaequatum.

75 Instat Hurtadus: quidditativa, & propria hominis perfectio est esse cognoscituum, per discursum, quod sonat rationalitas: sed hæc virtutem discurrendi reducit ad actum per demonstrationem: ergo demonstratio est propria hominis cognitio, & exercitium illius differentie essentialis per ordinem ad quod hæc differentia desumitur. Sed quælibet potentia amat tanquam perfectionem sibi ultimam expetibilem illam operationem, per ordinem ad quam constituitur essentialiter: ergo demonstratio est quod ultimè appetit humanus intellectus. Eidem maiori hanc ego minorem subicerem: sed intellectus eam virtutem discurrendi reducit ad actum per demonstrationem & per syllogismum probabilem; & deinde inferrem: ergo demonstratio, & probabilis syllogismus, seu omnis perfectus syllogismus est propria hominis cognitio, & exercitium differentie, per quam constituitur, & ultimus finis potentie intellectus. Respondeo omnem syllogismum perfectum pertinere ad ultimum finem intellectus, & esse exercitium propriæ differentie, & propriissimam ratiocinationem, non enim minus ratiocinatur in syllogismo probabili, quam in demonstratione, in utroque enim eodem modo procedit, & seruat eandem formam inferendi vnum ex alio, tantum enim differunt ratione materie.

76 Obiicies: Definitio ex se non ordinatur ad propositionem, neque propositio ordinatur ad syllogismum perfectum: ergo syllogismus perfectus non est obiectum attributionis. Respondeo definitionem ex se habere virtutem componendi propositionem, & propositionem ex se illam conclusionem, quod sufficit, ut definitio ad propositionem, & propositio ad syllogismum ordinari dicantur. Instabis, eodem modo posse dici ordinari ad syllogismum fallacem. Respondeo syllogismum fallacem propriè non esse syllogismum, quia de ratione syllogismi est, ut consequens ex præmissis inferatur; nihil autem inferitur in syllogismo fallaci, & ita syllogismus non est, sed tantum habet apparentiam quandam terminorum, quia fallimur existimantes esse verum syllogismum, & ita cum Logica agit de syllogismo, tantum secundariò agit de syllogismo fallaci, qui simpliciter non est syllogismus; sicuti Metaphysica disputat de ente rationis quod simpliciter non est ens.

PUNCTUM II.

De diuisione Logicae docentis & vrentis.

1 Multa nonnulli scribunt de distinctione Logicae docentis, & vrentis, in qua quæstione nihil inuenio, quod de nomine non sit, in re enim apud omnes vna omnium mens, quod paucis rectè ostendit Arriaga disp. 3. sect. 1. Certum est Logicum tradere præcepta rectè definiendi, diuidendi, & argumentandi, insuper est certum ipsam Logicam, & reliquas scientias vti his præceptis. Insuper est certum Logicam tradere hæc præcepta, & ipsam Logicam reliquasque scientias illis vti non solum in vna vel in altera materia, sed etiam in quacumque materia siue euidenti, siue probabili. En doctrinam Logicæ, quam ipsa tradit, & vsum eiusdem Logicæ tum in se ipsa, tum in aliis materiis; nunc ex hac doctrina & hoc vfu Logica docens, & Logica vrens desumenda est, quibus autem actibus hæc aut illa denominatio sit largienda, quæstio est purè de nomine; siue enim dicas Logicam vrentem esse tantum ipsam Logicam, quatenus suis præceptis vtitur, siue dicas esse actus omnium scientiarum, quatenus præceptis Logicæ diriguntur, nihil reale apponit distinctum in his actibus, neque secundum hos distinctos dicendi modos, distinctas actibus formalitates tribuis, sed tantum secundum hunc dicendi modum his actibus tribuis vrentis Logicæ nomen quod negas aliis, & secundum illum aliis actibus idem nomen accommodas, quod his negas nullam nouam formalitatem actibus concessam, aut ab illis ablatam. In quæstione purè de nomine conueniunt omnes Logicam docentem dici ipsam

Logicam quatenus præcepta tradit, quibus tum ipsa Logica, tum aliæ scientiæ vtiuntur, dissensio est quid intelligatur nomine Logica vrentis.

2 Prima sententia asserit Logicam vrentem esse habitum quemdam, qui in quauis materia probabiliter disputat. Sententia hæc non apparenti fundamento innititur, & facili negotio reicitur. Non datur habitus, qui in qualibet materia probabiliter concludat: ergo non datur habitus, qui in quacumque materia probabiliter disputet. Consequentia est certa, antecedens per se notum; quælibet enim scientia pro distinctione materie seu obiecti habet distinctos habitus, quibus quælibet de suo obiecto euidenter disputat. Secundò habitus quibus probabiliter disputat Logica, distinguuntur ab actibus, quibus probabiliter disputat Philosophia: ergo non datur vniuersalis quidam habitus ad disputandum probabiliter in quacumque materia.

3 Secunda sententia est aliorum, qui asserunt Logicam vrentem esse, quam nos Topicam vocamus, quæ non probabiliter disputat in quacumque materia, sed præcepta tradit in quacumque materia probabiliter disputandi, quæ loci communes vocantur, & frequenter apud Rhetores vsum habent. Non nego dari talem habitum, verum tamen me peritus latet, propter quam rationem habitus iste præ aliis Logica vrens sit dicendus, æquè enim ad alias scientias conducit pars Topica, & pars demonstratiua Logica, & æquè vtrique parte reliquæ scientiæ vtiuntur: quare ergo specialis hæc pars præ aliis Logica vrens dicenda est ex hoc ergo capite sententiam hanc reicio, quæ enim sine fundamento dicuntur, maiori operâ impugnanda non sunt.

4 Pater Vasq. 1. par. disp. 8. c. 5. n. 19. asserit Logicam vrentem esse praxim seu operationem ipsius Logicae docentis, ipsam videlicet constructionem propositionis, & syllogismi, quæ in quacumque scientia reperitur. Itaque secundum hanc sententiam Logica vrens erit instrumentum sciendi elicium directione Logicae, quod quidem sciendi instrumentum non semper est actus pertinens ad eandem scientiam. Philosophia enim, Metaphysica, & Theologia habent proprios syllogismos, & proprias definitiones, quæ dicuntur sciendi instrumenta, imò ipsa Logica, cuius munus est tradere præcepta ad instrumenta sciendi faciendâ, propria habet instrumenta, & proprias definitiones, & demonstrationes, quibus tradit præcepta ad alia sciendi instrumenta faciendâ, quia mediâ definitione docet demonstrationem conficere, & per demonstrationem ostendit, & docet quomodo faciendâ sit definitio. Dicuntur ergo secundum hanc acceptionem Logica vrens omnia sciendi instrumenta, quatenus præceptis Logicæ diriguntur. Quod si aliquid sciendi instrumentum casu fiat, vel luminis nature ductu absque directione præceptorum Logicæ, tale sciendi instrumentum non dicitur Logica vrens, quia syllogismus secundum se & quodlibet sciendi instrumentum tantum denominatur Logica quatenus procedit ab actu Logicae, & est illius externa consummatio, & effectus; quod si à Logica non procedat, ex nullo capite Logica dici poterit. Placuit hic dicendi modum Hurtado disp. 2. sect. 1. concluditque iuxta illum non esse tantum vnam Logicam vrentem sed plures; omnes enim scientiæ Logica vrentes dicuntur, asseritque esse conformem D. Augusti. qui Paulum, & reliquos Doctores vocat Dialecticos, quia Logica vrentur. Eidem sententiæ suffragari affirmat Hurtadus diuisionem illam à Dialecticis traditam, quæ partiuntur Logicam, in Logicam rebus auulsum, quæ est Logica docens, scientia specialis, & Logicam rebus concretam, quæ est Logica vrens comprehendens omnes scientias. Eandem sententiam tradunt Nostri Conimbr. quæst. 4. Procem. art. 2. P. Smigletius disp. 2. sect. 4. & Merinero disp. vnica procem. quæst. 2. sect. 1.

5 Arriaga suprà citatus docet tantum dici Logicam vrentem ipsam Logicam, quatenus vtitur suis præceptis, quod ex eo probat, quia reliquæ scientiæ Logica non sunt ergo non poterunt dici Logica vrens; quod enim non est Logica, non poterit dici Logica vrens; quod verò Logica vrentur, fundamentum non est ut dicantur Logica vrens sed vrentes Logica. Neque ex eo quod actus reliquarum scientiarum dirigantur actibus seu præceptis Logicæ, poterunt dici Logica, quia effectus non habet rationem causæ, neque rectè diuidetur virtus productiua caloris in ignem, qui est virtus productiua, & ipsum calorem, qui est effectus productus. Non cogent hæc à communi sententia discedere,